

ET MINDE OM KONG
JACOB AF SKOTLANDS OG PRINSESSE
ANNA AF DANMARKS BRYLLUP

AF

ALBERT FABRITIUS

Blandt de mange sjældne Skatte, som gemmer sig rundt om i Det kongelige Biblioteks Bogmasser, er ogsaa Hofpræsten CHRISTOPHER KNOPFS: *Etliche Psalme vnd Sprüche*, trykt i København 1586 af LORENZ BENEDICHT (R. Paulli: *Lorentz Benedicht*, 1920, Bibliografi Nr. 173). Foruden at Værket i sig selv er et af Benedichts mest omfangsrige Arbejder, udmærker det her omtalte Eksemplar sig paa forskellig Maade, nemlig dels ved det ejendommelige, ret vel bevarede skønne Brokades Bind, dels ved det enestaaende smukt ciselerede Snit med det sammenslyngede F. S. under en Krone i en rhombeformet Ramme (se Afbildning hos Paulli, S. XXI) og endelig ved den Række af Autografer, som findes paa Forsatsbladet og paa hvide Blade foran Titelbladet.

Ældst af disse Tilskrifter er FREDERIK II's Dedikation til GERT RANTZAU, som findes umiddelbart foran Titelbladet og har følgende Ordlyd: „Anno 1588 gab ich K[önig] F[riedrich] der ander dyste buch gert ranso hyngrich son all hjer zu Hadersch[l]eb den 1. Februarius 15 F. S. 88. / Meyn hoffnung zu got allyenne true ist wylt brat. F. 2. K. zu Dennemarch vndt Norwegen.“

Modtageren var den kendte Gert Rantzau til Breitenburg, som 1584–90 var forlenet med Kronborg Len. Han har altsaa faaet Bogen under et Besøg hos Kongen paa Haderslevhus og har vel haft den med paa Kronborg, hvor JACOB VI af Skotland under sit Ophold i Danmark i Vinteren 1589–90 har besøgt ham. Man kan tænke sig, at Gert Rantzau har haft Bogen liggende fremme som en Gæstebog og har faaet sine fyrstelige Gæster til at indskrive deres Navne til Minde om Besøget. Paa Forsatsbladet har Kong Jacob skrevet: „1590 Est nobilis ira leonis Parcere subiectis & debellare superbos.

Jacobus R.“ og derunder har hans Gemalinde tilføjet: „1590 Tout gist en la main de Dieu. Anna Royne decosse.“

Paa den Side, der bærer Frederik II's Dedikation, har hans Svigerfader Hertug ULRİK af Mecklenburg-Schwerin foruden sit Navn og Aarstallet 1590 skrevet Bogstaverne H.G.V.V.G. – der af Paulli opløses som: Herr Gott Verleihe Vns Gnade – medens hans Gemalinde, Hertuginde Anna (født af Pommern) har skrevet „15 V 90. Hilff Gott aus aller nott. Anna Herzogine zu Mecklenburg. – Auf Gott hoffe ich, seiner gnade vnd zusage troste ich mich“.

Dele af Autograferne er afbildet hos Paulli.

Endelig har ogsaa Ejeren selv skrevet i Bogen. Paa et hvidt Blad efter Kolofonen findes nemlig en egenhændig Optegnelse om Fødselen af hans to ældste Børn, den senere Rigsgreve CHRISTIAN RANTZAU til Rantzau og Breitenburg (1614–63) og IDA RANTZAU (1616–58), der 1635 ægtede POUL RANTZAU til Bothkamp. Optegnelserne har følgende Ordlyd:

„Anno 1614 den 3. May ist Gerdt Rantzow sein erste sohn 14 minuten vor tim schlege vor mittag vff dem huße Hadersleben geboren, sein namen Christian. Godt der almechtige vorleihe ihme sein reichen segen. Amen.

Anno 1616 den 31. May ist Gerdt Rantzow sein erste tochter ein verentheil vor 7 slege vffm abent vff dem huße Hadersleben geboren, nemlich Ytkenn, der getreuwe godt vorleihe ihr gesundtheit, gelück vnd reichen segen. Amen.“

Foruden dette ejer Det kongelige Bibliotek et andet, i Helbind indbundet Eksemplar, som opbevares i en Læderkassette, der paa For- og Bagsiden er prydet med det grevelige Moltke'ske Vaaben. Ogsaa dette Eksemplar er forsynet med en Række egenhændige, fyrstelige, Indførsler fra samme Tid.

15 – 88

Godt vor lest die seinen nicht
Sophia Konigin zu Denemarcken wittwe.
Es komtt alles von godt, gluck vnd vnglücke, armutt
vnd reichthum, das lebentt vnd der dott.

Christianus D. G. electus Rex Daniae
Noruegiæ &c. scripsit 17. julij Anno 88.
Regna firmat pietas.

15 - 88

In dextera Jehovæ sortes meæ.

Uldaricus Dux H. S. U.

og ved Siden af hinanden:

1588

Gott wirts wol schickenn

Elisabeth freulein zu dennemarck

1588

Es stehet alles in gottes hant

Anna frewlein zu dennemarck.